

Madenî ufaklık para kanunu

(Resmî Gazete ile neşir ve ilân: 11/VI/1933 - Sayı : 2424)

No.
2257

Kabul tarihi
3 - VI - 1933

BİRİNCİ MADDE — 11 haziran 1930 tarih ve 1715 numaralı kanunun beşinci maddesi mucibince Cümhuriyet merkez bankasının uhdesine geçen evrakı naktiyeden 24 591 218 adet bir liralık kupürlerin tedavülden kaldırılması için mezkûr kanunun onuncu maddesinde yazılı (istikrar kanunu) beklenilmeksizin altı milyonu şimdiden ve diğer altı milyonu lüzum görüldüğü zaman bastırılmak üzere on iki milyon liralık gümüş para çıkarmağa Maliye vekâleti mezdur.

12 şubat 1340 ve 16 nisan 1341 ve 4 şubat 1928 tarih ve 411,624 ve 1207 numaralı kanunlarla tedavüle çıkarılmasına mezuniyet verilen on milyon liralık yüz paralık ve beş ve on kuruşluk bronz ve yirmi beş kuruşluk nikel meskûkâtın ve 1326 senesi muvazenei umumiye kanununun onuncu maddesile 2 şubat 1332 tarihli kanun hükümlerine göre tedavüle çıkarılmasına salâhiyet verilen bir milyon liralık beş, on, yirmi ve kırk paralık nikel paraların yerine en çok yedi milyon liralık nikel ve bronz para basmak için Maliye vekâletine mezuniyet verilmiştir.

İKİNCİ MADDE — Bastırılacak gümüş paraların evsafı şöyle olacaktır:

	Ayarı	Sıkleti Gram	Sıklet ve ayar toleransı Binde
100 kuruşluk	0,900	12	+ 3
50 »	0,900	6	+ 3
25 »	0,900	3	+ 3

ÜÇÜNCÜ MADDE — Nikel paraların evsafı şöyle olacaktır:

Halitası: (Nikel) 0,75 — (Bakır) 0,25.

	Sıkleti Gram	Sıklet ve ayar toleransı Yüzde
10 kuruşluk	6	+ 1
5 »	4	+ 1
1 »	2,5	+ 1

DÖRDÜNCÜ MADDE — Bronz meskûkât (10 paralık diğer tabirle 25 santimlik) şöyle olacaktır:

	Halitası	Sıkleti Gram	Sıklet ve halita toleransı Yüzde
Alüminyum	0,100		
Bakır	0,850	2	1
Mevaddı ecnebiye	0,050		

BEŞİNCİ MADDE — Gümüş para için kabul haddi yirmi ve on ve beş kuruşluk nikel para için beş ve bir kuruşluk nikel para için de bir lira ve bronz para için yirmi beş kuruştur.

Malsandıklarına ve Cümhuriyet merkez bankası merkez ve şubelerine tediye makamında getirilecek gümüş, nikel ve bronz paraların miktarı ne kadar olursa olsun kabul edilir.

Mübadele için malsandıkları ile Cümhuriyet merkez bankası merkez ve şubelerine getirilecek madenî para beş liradan aşağı olmamak üzere kabul edilerek değiştirilir.

Şu kadar ki Merkez bankasında bu suretle toplanacak madenî meskûkâtın bir milyon lirahıktan ziyadesi Hazine alacaklı hesabının karşılığı olarak kalacak ve tekrar tedavüle vazedilmeyen miktar nisbetinde mezkûr hesabı cari bakiyesi mevkuf kalacaktır.

ALTINCI MADDE — Delinmiş, kesilmiş, zımbalanmış, kulp takılmış ve her ne suretle olursa olsun asîî şekilleri değiştirilmiş paralar kanunî vasıflarını ve tedavül kabiliyetlerini kaybederler.

Hiç bir alacaklı bu nevi bir parayı kabule icbar edilemez. Ancak tedavül neticesinde aşınmış, yazıları ve şekilleri silinmiş paralar sıhhatlerinde şüphe tevhit edecek derecede bozulmuş olmadıkça malsandıkları ve Hazineye devredilmek üzere Cümhuriyet merkez bankası tarafından kabul edilir. Fakat tekrar tedavüle çıkarılamaz.

YEDİNCİ MADDE — Basılacak gümüş paralar için yeniden mübayaası icap eden madenler tercihan memleket dahilinde olmak üzere beynelmül piyasa fiyatına göre Maliye vekâletince tesbit edilen fiyatlarla satın alınır. Elyevm kanunî sikke mahiyetini haiz gümüş paralarla 12 şubat 1340/1924 tarihli kanunun dördüncü maddesi mucibince tedavül kıymetini haiz olan gümüş ve gümüşlü paralar dahi birinci fıkradaki esas dairesinde madenî fiyatlarla mübayaa edilir.

SEKİZİNCİ MADDE — Birinci maddede yazılı paralar, tedavülde bulunan her hangi nevi madenî paranın yerini tutmağa kâfi gelecek nisbette ihzar edilerek tedavül ve mübadeleye arzedildikçe, o neve tekabül eden eski madenî paraların tavin ve ilân edilecek tarihten itibaren bir sene hitamında tedavüli men'nu olduğu Maliye vekâletince ilân olunur.

Ancak bu müddetin inkızasından itibaren müteakıp bir sene içinde malsandıklarına ve Hazineye devredilmek üzere Merkez bankası ve şubelerine vukubulacak tediyatta bu paralar kabul edilir.

DOKUZUNCU MADDE — Bu kanunla tedavüle çıkarılan paraların itibarî kıymetleri haricinde bir fiatle veya tedavülden kaldırılmış olan eski madenî paraların her hangi bir fiatle mübadele vasıtası olarak kullanılması memnudur.

Bu memnuiyet hilâfında hareket edenlerin kullandıkları paralar zaptedilerek tanzim olunacak zabıt varakasile sulh mahkemesine sevk olunur.

Mahkemece itibarî kıymetlerinin haricinde bir fiatle parayı kullananlar hakkında bir liradan aşağı olmamak üzere kullanılan paranın yirmi misli ağır para cezası alınmasına hükm olunur. Zaptedilen para da hükmolunan cezanın infazında mahsup edilir.

Tedavülden kaldırılmış gümüş parayı sürmek isteyenler hakkında da bu paraların musaderesile beraber bir aya kadar hapis ve beş liradan aşağı olmamak üzere ağır para cezası hükm edilir.

Tedavülden kaldırılan diğer ufaklıkları sürmek isteyenler beş liradan aşağı olmamak üzere ağır para cezasına mahkûm edilir.

ONUNCU MADDE — Bu kanunda yazılı muamelât, mubayaat ve sarfiyat muhasebei umumiye, münakasa, müzayede ve ihalât kanunlarına tâbi değildir.

Basılacak paraların evsafı sairesi Maliye vekâletince tesbit edilir.

ON BİRİNCİ MADDE — Bu kanunun tatbikına müteallik bilûmum muamelât Darphanenin mütedavil sermaye hesabından tedvir ve bu hususta muktazi makina, alât ve edevat bedellerile Darphane ve Damğa matbaasının Hükûmet merkezine naklile tesisi için sarfedilecek mebalîğ dahi bu hesaptan tesviye olunur.

Darphanece basılacak gümüş paralar kâmilten Merkez bankasına tevdi ve piyasadandan çekilecek evrakı naktiye mukabilinde piyasaya çıkarılır. Bankaya tevdi edilecek gümüş paraların itibarî kıymetinin % 40 ı bu kanunun tatbikına müteallik masrafların karşılığı olarak Hazinesinin alacaklı hesabı carisi matlubuna geçirilir ve % 60 ı 1715 numaralı kanunun beşinci maddesi mucibince bankaya verilmiş olan Hazine tahvillerinin itfasına tahsis olunur.

Mübadele hitamında artacak paradan yüz bin lirası Darphanenin ve Damga matbaasının mütedavil sermayesine ve mütebakısı yine mezkûr tahvillerin imhasına tahsis edilir.

ON İKİNCİ MADDE — Maliye vekâleti bu kanunun tatbikına başlanmasını teminen beş yüz bin liraya kadar avans verebilir.

MUVAKKAT MADDE — Hükûmetin tayin edeceği fiat üzerinden eski gümüş meskûkâtı Devlet alacaklarına mahsuben kabul etmeğe Maliye vekâleti mezundur.

ON ÜÇÜNCÜ MADDE — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

ON DÖRDÜNCÜ MADDE — Bu kanunun hükümlerini icraya Adliye ve Maliye vekilleri memurdur.

7 haziran 1933

<i>Cumhuriyet Reisliğine yazılan tezkerenin tarih ve numarası</i>	:	5 - VI - 1933 ı c 1/550								
<i>Bu kanunun neşir ve ilânının Başvekilliğe bildirildiğine dair Cumhuriyet Reisliğinden gelen tezkerenin tarih ve numarası</i>	:	7 - VI - 1933 ve 4/577								
<i>Bu kanunun müzakerelerini gösteren zabıtların cilt ve sayfa numaraları</i>	:	<table><thead><tr><th>Cilt</th><th>Sayfa</th></tr></thead><tbody><tr><td>13</td><td>16</td></tr><tr><td>15</td><td>328,368:370</td></tr><tr><td>16</td><td>4:6</td></tr></tbody></table>	Cilt	Sayfa	13	16	15	328,368:370	16	4:6
Cilt	Sayfa									
13	16									
15	328,368:370									
16	4:6									